

PROJEKT ZODPOVEDNE.SK – VZDELÁVACIE SEMINÁRE

SPÄTNÁ VÄZBA

Chcem sa vám poďakovať, že ste niečo také úžasné, ako je tento projekt na ochranu našich detí, vymysleli a som pyšná, že sa vám to aj podarilo zrealizovať takouto formou a metódou, ktorá je prístupná a pritažlivá pre všetky kategórie detí a mládeže a že ste si našli čas na prezentovanie preventívneho projektu.

Vyjadrenie respondentky

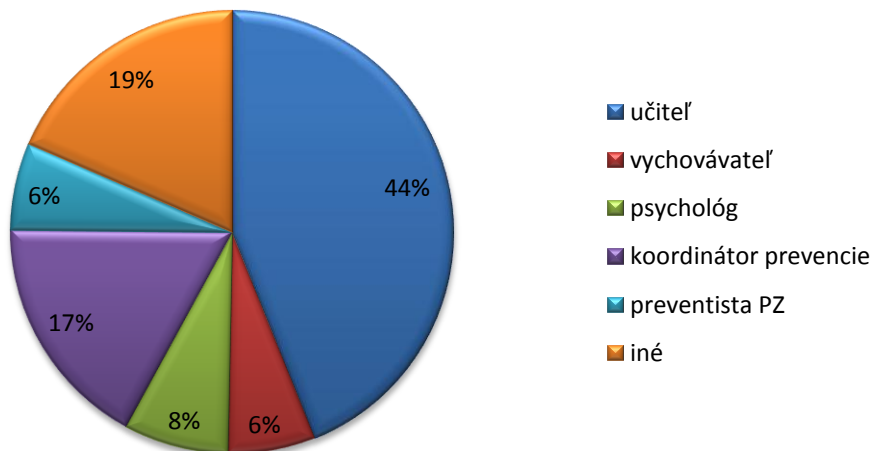
Jedným z cieľov projektu Zodpovedne.sk je zvyšovanie povedomia o ohrozeniach vo virtuálnom svete. V rámci tejto úlohy pripravujeme a realizujeme vzdelávacie semináre pre učiteľov a iných pracovníkov s deťmi a mládežou (vychovávateľov, psychológov, preventistov a pod.). Účastníci seminárov sa dozvedia o našich projektoch, ako aj o rizikách, s ktorými sa deti vo virtuálnom svete stretávajú, ako tieto riziká vyzerajú a prečo sú nebezpečné, akým spôsobom je možné chrániť sa pred nimi, aké sú účinné postupy v prevencii a ako je možné využívať materiály z projektov v preventívnych aktivitách s deťmi a mládežou.

Po absolvovaní vzdelávania by mali účastníci mať dostatok vedomostí, zručností i pracovných pomôcok, aby mohli oni sami pripraviť aktivity pre deti a mládež, s ktorými pracujú. Preto po uplynutí určitej doby od absolvovania seminára oslovujeme účastníkov s dotazníkom na spätnú väzbu. Okrem zhodnotenia seminára nás zaujíma, ako oni hodnotia situáciu v oblasti nových technológií, ich rizík pre deti a v prevencii a tiež to, aké aktivity a kroky v prevencii podnikli po absolvovaní seminára.

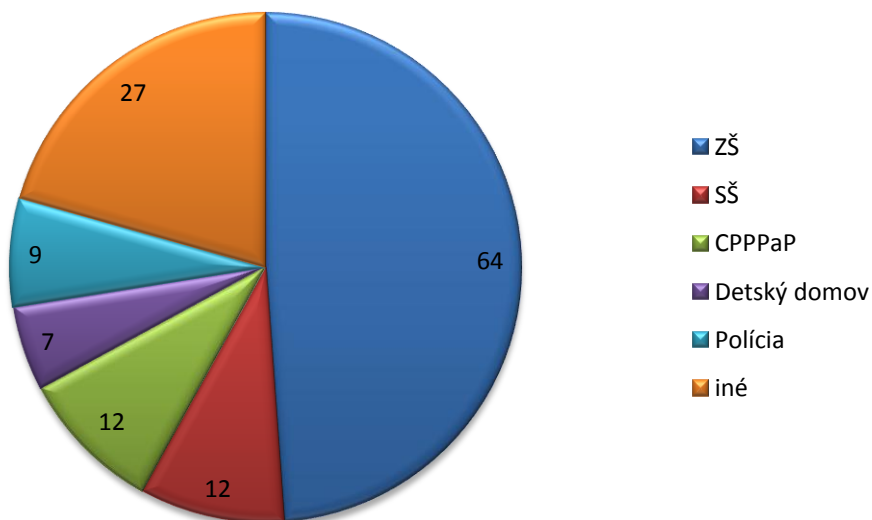
ÚČASTNÍCI SEMINÁROV

Do dnešného dňa vyplnilo dotazník 131 z 1.101 účastníkov seminárov. Väčšina účastníkov boli učители a koordinátori prevencie, niektorí z nich mali viaceré pracovné pozície. Najčastejšie boli zamestnancami základných škôl, časť z nich iných zariadení a inštitúcií (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Centrum voľného času, samospráva, materská škola).

Graf č. 1: Pracovná pozícia účastníkov seminárov

Graf č. 2: Zamestnávateľ

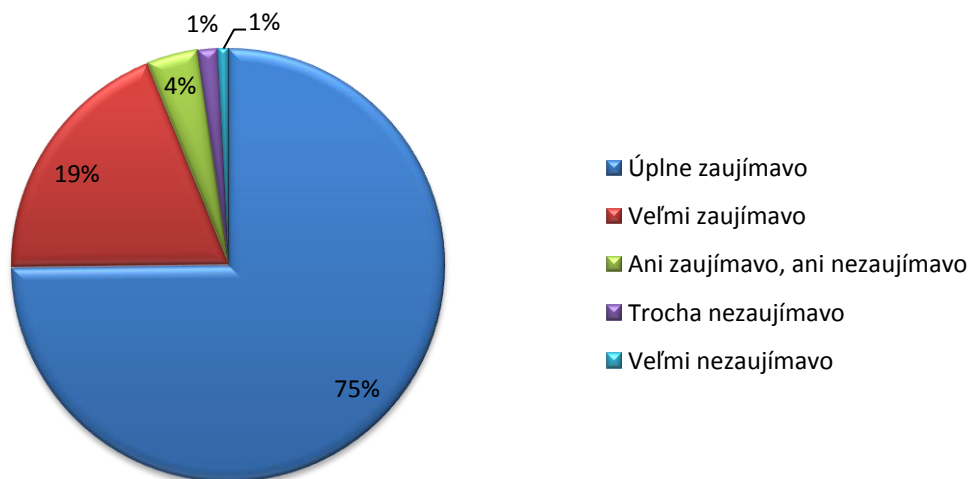

HODNOTENIE SEMINÁROV O PROJEKTE ZODPOVEDNE.SK A OVCE.SK

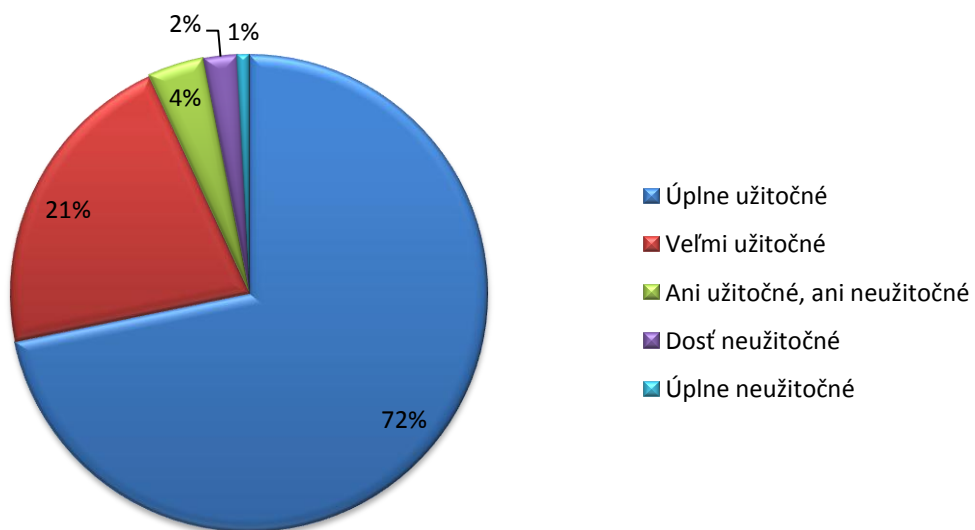
Prevažná väčšina účastníkov seminárov ich hodnotí ako zaujímavé a získané informácie považuje za užitočné. Seminára hodnotia ako kvalitné, pútavé a veľmi aktuálne, malo by podľa nich význam, keby ich absolvovali všetci pracovníci s deťmi a mládežou (napr. všetci učitelia v škole, nielen jeden zástupca), ale aj rodičia detí.

Oceňujú, že seminár nie je len teoretický, ale sú počas neho použité aj praktické ukážky a prípadové štúdie z reálneho života.

Graf č. 3: Bola téma odprezentovaná zaujímavo?

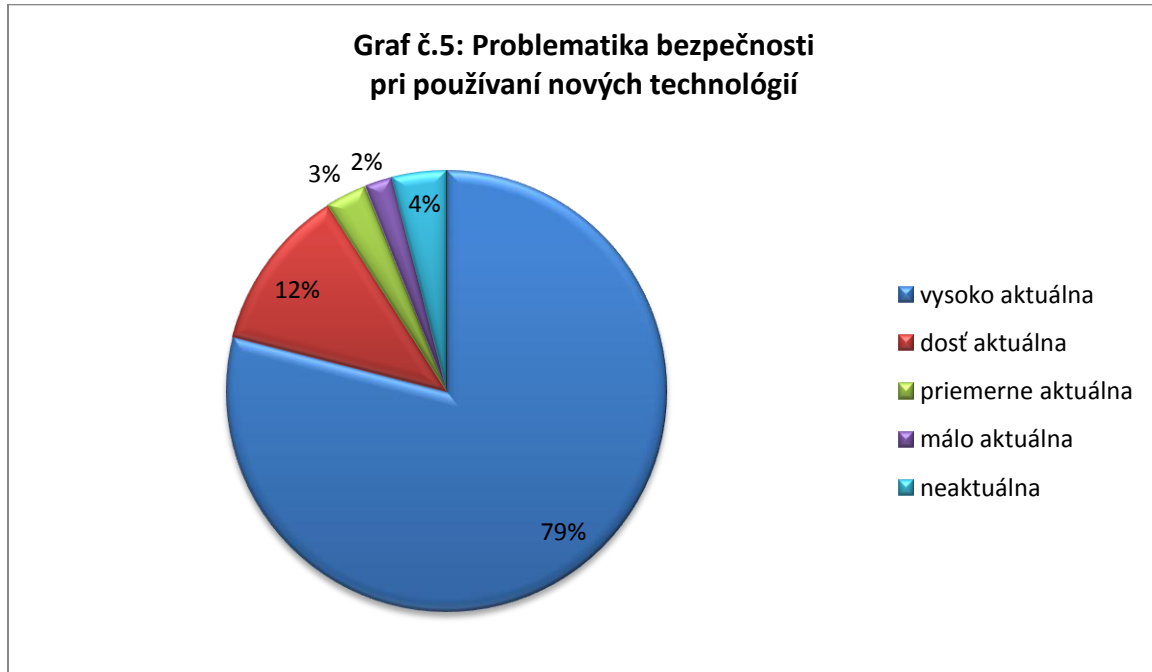
Graf č. 4: Boli informácie užitočné?

Viacerí účastníci by privítali, keby bolo na podobné vzdelávanie viac času a tým aj viac priestoru na diskusiu. V rámci nadväzného vzdelávania by mali záujem o prehĺbenie tém, predovšetkým o problematike kyberšikanovania a jeho prevencie. Podrobnejšie informácie by chceli aj o sociálnych sieťach a ich rizikách, o vzťahoch cez internet a stretávaní sa s neznámymi, o závislostiach od nových technológií. Časť učiteľov by ocenila špeciálne postupy a materiály, ktoré by mohli používať vo svojej práci so stredoškolskou mládežou.

PREVENCIA V OBLASTI POUŽÍVANIA MODERNÝCH TECHNOLOGIÍ

Väčšina účastníkov vzdelávania považuje problematiku bezpečnosti pri používaní moderných technológií za vysoko aktuálnu v prevencii medzi deťmi a dospelými. Až 79 % z nich vyjadrilo potrebu venovať sa tejto téme vo vyučovacom procese, nakoľko sa úzko dotýka detí, ich prežívania a právania.

Ďalej sme sa pýtali na to, s ktorými negatívnymi javmi a rizikami sa podľa nich deti a dospelí stretávajú, ktorým otázkam je potrebné venovať zvýšenú pozornosť. Najčastejšie si pracovníci všimli výskyt závislosti detí od internetu, čítania, sociálnych sietí. Tieto závislosti sa podpisujú aj tom, akým spôsobom trávia deti a dospelí svoj voľný čas, koľko sa pripravujú do školy a nakoľko všestranne sa rozvíjajú ich zručnosti. Závislosť od nových technológií môže tiež viesť k znižovaniu školských výkonov, zhoršovaniu sústredenia počas vyučovania alebo zanedbávaniu školskej dochádzky. Ako ďalšie závažné problémy hodnotia agresívne a vulgárne správanie pri používaní nových technológií (ak je nadávanie alebo vysmievanie sa ostatným) a závislosť od počítačových hier.

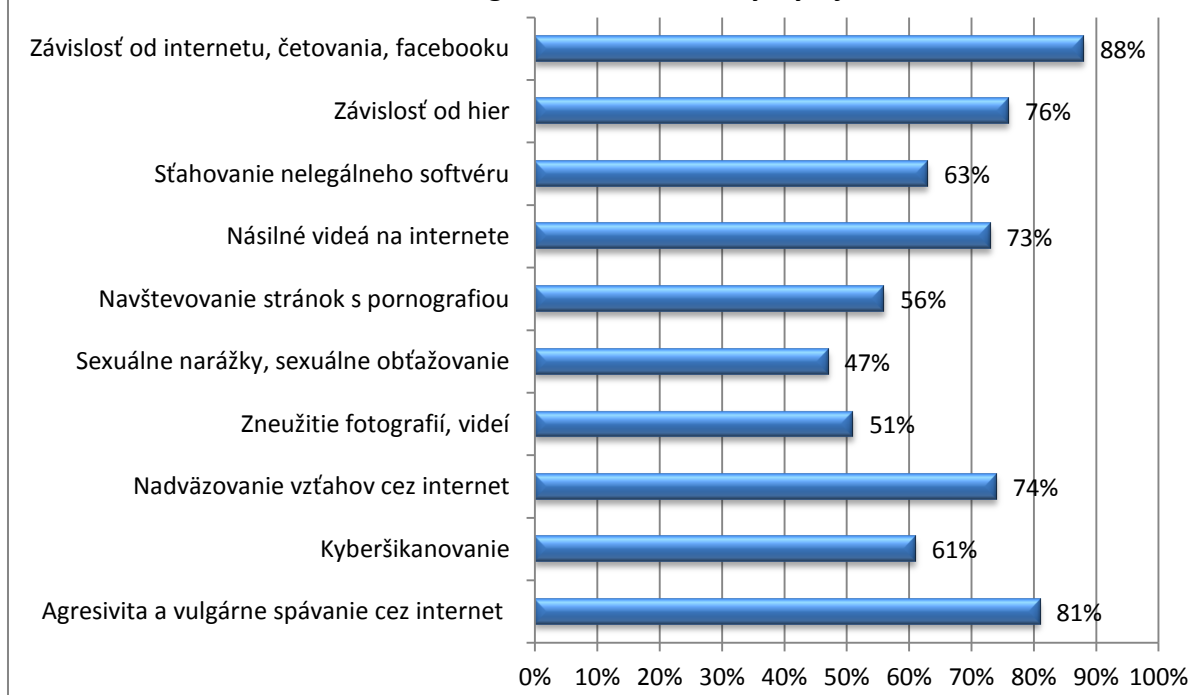
Mám pocit, že po dlhšom používaní internetu majú vygumovanú hlavu. Ako keby zabudli, že sú stále ľuďmi. Plus, mám pocit, že ich potom reálny svet nezaujima a nevedia sa nadchnúť pre bežné a každodenné veci a potreby.

15-ročné dievča je celý deň online, nedokáže vyplniť deň žiadnou zmysluplnou aktivitou. Počítač zapína pri vstávaní, nechce chodiť do školy, snaží sa byť neustále doma, aby mohlo čítať. Pri internete je počas celého dňa, spať chodí po polnoci – čítuje.

Závislosť na potrebe fotiť všetko, čo je na zosmiešnenie. Keď sa niekde začne bitka, niečo sa stane, akciovky, zranenia... Hneď majú mobily v ruke a ako prvé je to natočiť, vôbec necítia potrebu pomôcť.

Vyjadrenia respondentov

Graf č. 6: Ktoré negatívne javy v súvislosti s používaním nových technológií sa medzi deťmi vyskytujú?

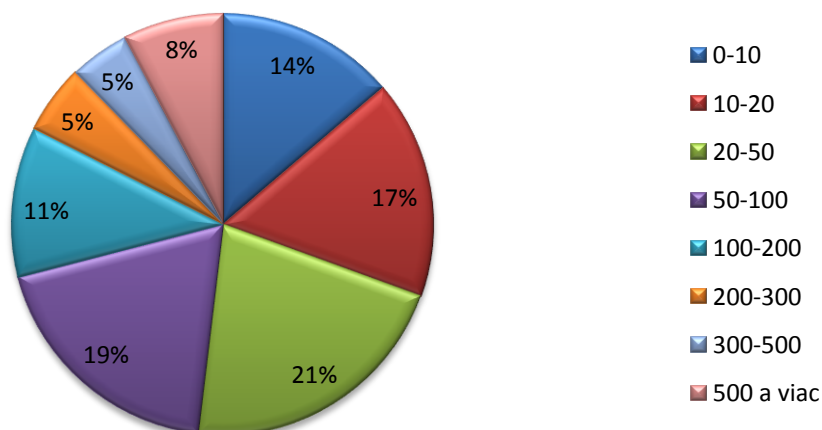

Ináč posudzujú riziká dospelí, pracujúci s deťmi a dospelými a ináč samotné deti a mladí ľudia. Kým dospelí vnímajú vysoké riziko závislostí od nových technológií a hrania hier, agresívne a vulgárne správanie, tieto prejavy si deti a dospelí nevedomujú alebo ich nepovažujú za rizikové. Oni sami naopak považujú za najnepríjemnejšie nadávanie, ohováranie, sexuálne narážky a obťažovanie, ktorých častý výskyt môže zase unikať dospelým.

PREVENTÍVNE OPATRENIA A AKTIVITY USKUTOČNENÉ PO ABSOLVOVANÍ SEMINÁRA

Dôležitým výstupom zo spätnej väzby je ďalšie šírenie informácií o bezpečnom a zodpovednom používaní nových technológií medzi primárnou cieľovou skupinou – deťmi a mládežou. Cieľom seminárov je poskytnúť pracovníkom s deťmi a mládežou potrebné zručnosti, aby boli dostatočne kompetentní v tejto oblasti a v realizácii preventívnych a poradenských aktivít. Preto nás zaujíma, či získané informácie použijú vo svojej praxi. Najčastejšie odovzdajú absolventi seminárov informácie 20 až 50 alebo 50 až 100 deťom, 8 % z nich dokonca až vyše 500 deťom, teda priemerne 93,3 deťom.

Graf č. 7: Akému počtu detí ste sprostredkovali informácie?

Pri realizácii preventívnych aktivít pracovníci s deťmi a mládežou najčastejšie zvolili rôzne diskusné aktivity, besedy s deťmi, modelové situácie a hry podľa príručky pre učiteľov (Ako nestratiť dieťa vo svete internetu). Pri práci často používali stránku OVCE.sk a animované rozprávky, pri starších deťoch aj materiály zo stránky Zodpovedne.sk. V menšej miere zvolili pasívnejšie formy práce – poučenie pre žiakov v škole alebo vytvorenie nástenky. Informácie o projekte, rizikách virtuálneho priestoru a vhodnej prevencii posunuli ďalej – buď svojim kolegom, spolupracovníkom alebo iným pracovníkom (učiteľský zbor, vzdelávacie semináre CPPPaP) alebo rodičom detí, s ktorými pracujú. Niektorí plánovali v ďalšom školskom roku realizovať v rámci školy rozsiahlejšie projekty, zamerané na predchádzanie negatívnym javom pri používaní nových technológií, prípadne cielene zamerané na prevenciu kyberšikanovania.

V preventívnej práci v téme používania nových technológií a ich rizík uvádza **44 %** pracovníkov ako najúčinnjší nástroj predovšetkým intenzívnu komunikáciu a dobrý vzťah s deťmi a mládežou. Účinné podľa nich je, ak si vie pracovník nájsť dostatok času na to, aby sa s nimi rozprával o tom, čo všetko na internete robia a venoval sa tiež ich aktuálnemu prežívaniu. Pracovník by mal mať sám prehľad o tejto problematike a v rozhovore s deťmi by mal vystupovať otvorene. **36 %** pracovníkov považuje za dôležité predovšetkým podať deťom dostatok informácií o rizikách vo virtuálnom priestore a možnostiach ochrany pred nimi, o následkoch, ktoré im hrozia, či už osobne alebo formou rôznych besied a diskusií s odborníkmi. Kladú tiež dôraz na to, že o týchto nástrahách je potrebné informovať nielen deti, ale aj ich rodičov. Vo oveľa menšej miere zdôrazňovali pracovníci uplatňovanie prísnejších pravidiel, kontroly a softvérových riešení pri práci s novými technológiami v škole a iných zariadeniach.

Aj keď je ťažké posúdiť dlhodobý účinok realizovaných aktivít pre deti a mládež, pracovníci zhodnotili, že deti sa nad rizikami viac zamysleli, rozprávali sa o zážitkoch, ktoré sa niekomu stali, uvedomili si svoje správanie. Pozorovateľné bolo zodpovednejšie správanie pri zverejňovaní osobných údajov a fotografií, deti sa stiahli niektoré fotografie z internetu, upravili informácie v profiloch, nastavili si obmedzený prístup k údajom na sociálnych sieťach, začali byť opatrnejšie pri nadväzovaní vzťahov cez internet.

Po absolvovaní seminárov sme tiež zisťovali, čo ďalšie by pracovníci s deťmi a mládežou potrebovali pre svoju prácu v oblasti prevencie a využívania nových technológií v školách a iných zariadeniach, ako by sme im mohli byť nápomocní. Až **27 %** z nich stále nedôveruje svojim schopnostiam v tejto oblasti a chceli by, aby vzdelávacie aktivity pre deti a mládež realizovali odborníci zvonka. **34 %** z nich by privítalo predovšetkým ďalšie metodiky a pomôcky, ktoré by mohli použiť pri realizácii preventívnych aktivít (najmä pre vekovú skupinu dospelých). **19 %** pracovníkov by prijalo ďalšie možnosti vzdelávania v tejto oblasti a odborné metodické vedenie.

Na základe týchto zistení považujeme za dôležité zamerať sa na oblasť prípravy pedagógov a pracovníkov s deťmi a mládežou na prácu s týmito témami vo formálnom aj neformálnom vzdelávaní (vhodná komunikácia s deťmi, spôsob odovzdávania informácií, didaktické postupy) a vytváranie nástrojov, ktoré môžu vo svojej práci využiť.